

Hodinky

Šperky

watches & jewellery magazine

› **SEW 2023**

Novinky ze Žofína

s. 38

› **CARL COX
+ ZENITH**

Elegantní
limitka

s. 82

**ONDŘEJ
BERKUS**

Hodinář od koní

www.casopis-hodinky.cz

**BLACK HOLE
TOURBILLON.**

Co na to řeknou
úctyhodní hodinářští
novináři, že první český
tourbillon sestrojil
nedostudovaný právník
a nazval ho takhle?!

ONDŘEJ BERKUS:

A JEHO ČESKÝ TOURBILLON

Mezi semifinalisty prvního ročníku Louis Vuitton Watch Prize se uprostřed už zavedených mezinárodních talentů překvapivě objevilo i české jméno: Ondřej Berkus s hodinkami Black Hole Tourbillon. Kdo to je a co dělá? Investigativně zjistil Jiří Marek.

Jednoho sychravého odpoledne nasednu v Ostravě do auta a jedu směrem na Nový Jičín do míst, kde dávají lišky dobrou noc. Slatina. Tady kdesi uprostřed ničeho stojí menší usedlost s koňskými stájemi a dům s malou hodinářskou dílnou, kde svéráznému chlapíkovi vznikají pod rukama úžasné věci.

Když jsem před lety s někým probíral Ondru Berkuse, vybavuji se, jak dotýčný mávl rukou, že je to vlastně takový floutek, který má každého na háku. A víte vy co? Měl pravdu. Ondra tak na první pohled skutečně vystupuje a působí. Mimo to jde však o jednoho z nejpřírodnějších lidí, jaké jsem měl tu možnost poznat. Ondra je vyzbrojen sarkasmem a notnou dávkou kritického myšlení. Jakmile jeho přístup přijmete, máte před sebou najednou obyčejného kluka s neobyčejným talentem, který vás vtáhne do svého světa.

PŘEDSTAV SE, UŽ ZASE!

Před dvanácti lety Ondra vyrobil své první hodinky, začalo ho to bavit a baví dodnes. Jak sám se smíchem říká: „Navzdory snahám hodinářského průmyslu zkazit mi mou radost z hodinek se můžu svým koníčkem žít. Mám v podstatě velmi jednoduchý život. Buď vyrábím nože, hodinky, starám se o koně, anebo spím. Tak jednoduché to je.“

Koně Ondřej opravdu miluje, a to už odmala: „Člověk tím smradem načichne a už ho prostě ze sebe nedostane. Teď je to nějakých dvaadvacet let, co máme koně doma. Jde o lásku na celý život, stejně tak jako o způsob, jak si vyčistit hlavu. Při práci hýbu asi pěti procenty svého těla, občas stojím u soustruhu. Takže když mám možnost vyběhnout ven kydat hnůj, je to vítaná změna. I když v kydání hnoje ještě pořád nejsem tak dobrý jako švýcarští marketáci!“

Jak zvládá Ondra skloubit starost o hospodářství s výrobou hodinek a potažmo nožů? „Je to jednoduché. Protože pracuji doma a koně mám vyloženě pár metrů od dílny, ráno vstanu a kopnu je ven. Když je normální počasí, neřeším je až do večera. Pak přijde z práce žena a to je impuls všeho nechat.“

„MŮJ NEJVĚTŠÍ SEN JE ZBAVIT SE TELEFONU NEBO V NĚM MÍT JEN ČTYŘI EMERGENCY ČÍSLA A ZBYTEK NEŘEŠIT. TO BYCH PAK MĚL DOKONALÝ ŽIVOT.“

NEJLEPŠÍ BLBOST V MÉM ŽIVOTĚ

„Žádná dobrá historka nezačíná slovy: ‚Když jsme jedli salát...‘ říká mi Ondra, když se ho ptám na jeho začátky. Neměl peníze na hodinky, které by chtěl, a tak mu táta jednoduše řekl, ať si je vyrobí. A on si dle svých slov vyrobil nevzhlednou titanovou cihlu, bla, bla, bla. O začátkách Ondry Berkuse se toho popsaly stohy. Ovšem ona bájná cihlička nikde není k vidění. A tak se trochu nesměle ptám: „Titanová cihla, jo? A můžu ji vidět?“ „No problem...“ A podává mi mobil, ve kterém vidím fotku oněch hodinek. Čekal jsem nějaký nepodarek, ale řeknu vám... podle mě velmi slušný prototyp. Ondra se však na svou cihličku dívá mnohem kritičtěji: „Tehdy jsem neměl vlastně ani páru, co je to chronograf. Mně se jenom líbilo, jak to má ty ciferníky.“

BAVÍ MĚ DĚLAT HOVADINY

Většina hodinek podle mladého hodináře vypadá stejně. Proč? „Je to výsledek myšlení nějaké schvalovací komise, která si udělá průzkum trhu. A když přijde ta či ona společnost s nějakým inovativním prvkem, mnohdy je to prostě na úkor designu, který hodinky prodává.“ Nad Ondrou nestojí nikdo s bičem, je svým pánem a jak dodává, může si dovolit tvořit úplné hovadiny. „Vždyť na světě je osm miliard lidí a ten jeden člověk, kterému se budou líbit moje hodinky, se vždycky najde. A i kdyby ne, tak co, zůstanou mi hezké hodinky.“

HODINÁŘI JSOU TAK TROCHU MAGOŘI

Magor v tom nejlepší slova smyslu je také Ondra Berkus. Pro něj neexistuje tvrzení, že něco nejde. Zkrátka do toho bude tak dlouho bušit, až se vše rozběhne. Na druhou stranu pod drsnou slupkou frajírka, který má všechny u zádele, se skrývá člověk uvědomující si své limity: „Vloni jsem byl u svého kamaráda, hodináře Philippa Narbela, ve Švýcarsku řešit povrchové úpravy mých hodinek. Philippe mi otevřel oči, obrovsky mi pomohl. Současně jsem však zjistil, že fyzicky ani mentálně >>>

už nemám kapacitu se v tomhle ohledu zlepšit. Dosáhl jsem svých maximálních skill points. Proto jsme se s Philippem snažili přijít na nějakou fungující alternativu. V jednu chvíli padla dokonce volba na něj, ale z logistických důvodů z ní sešlo. Philippa na loňském SEWu napadlo, že řešení bude poohlédnout se po místních zlatnických školách. Tak se stalo, že jsem díky panu Ondráčkovi z jihlavské hodinářské a zlatnické školy objevil absolventku, která mi teď pomáhá a je mým prvním zaměstnancem." Ondřej Berkus se tak může zaměřit na činnosti, které ho baví: „Díky kolegyni končím s leštěním hran. Můžu si teď frézovat, soustružit a starat se, aby hodinky fungovaly tak, jak mají. Aby byly pěkné, o to ať se stará někdo jiný.“

CHYTŘEJŠÍ NEŽ ŠIMPANZ

Hodinařina se podle Ondřeje přeceňuje. Všechno se dá naučit, a pokud je člověk alespoň trochu zručný, může se pustit i do výroby hodinek. V tomto směru byla pro Ondru stěžejní knížka Watchmaking od George Danielse. „Tam to všechno je. Ve svých začátcích jsem vytvořil spoustu hodinek, u kterých jsem vyrobil buďto jen pouzdro, nebo číselník, pár koleček sem a pár tam. Dal jsem do toho nějaký existující, nejlépe fungující strojek a bylo hotovo. Nakoupíš si, vyrobíš si, sestavíš si. V zásadě by to měla zvládnout i cvičená opice. Protože pořád je to nástrojařina, která má nějaká pravidla.“

„SBĚRATELE
HODINEK JSOU
JAKO DROGOVÍ
ZÁVISLÁCI, KTERÍ
PROSTĚ NIKDY
NEMAJÍ DOST.“

VELKÝ TŘESK

Jak se ale stane, že si člověk vyrobí svůj tourbillon, který je rovnou hned první v Česku? Na to má Ondra jednoduchou odpověď: „Vesmír taky začal velkým třeskem, proč tedy dělat jednoduché věci?“ Největší výzvou pro Ondru Berkuse však není honba za komplikacemi (byť ho ambice rozhodně neopouštějí), jak by kdekdo mohl čekat. Je to naopak snaha, aby mu hodinky nezevšedněly. „Mám rozpracovaný vteřinový tourbillon, a přestože teď vyrábím hodinky pro klienta z New Yorku, které mají asi dvacet komplikací, je pro mě největší výzvou, abych se nezačal nudit. Nechci, aby se ze mě stal namyšlený suchar honící se za penězi, který bude kašlat na servis a na kvalitu. Až se mi tohle stane, máš ode mě povolení přejet mě vozíkem. Nebo ať mě lidi proplesknou. A kdyby ani to nepomohlo, tak ať mě rovnou zastřelí.“

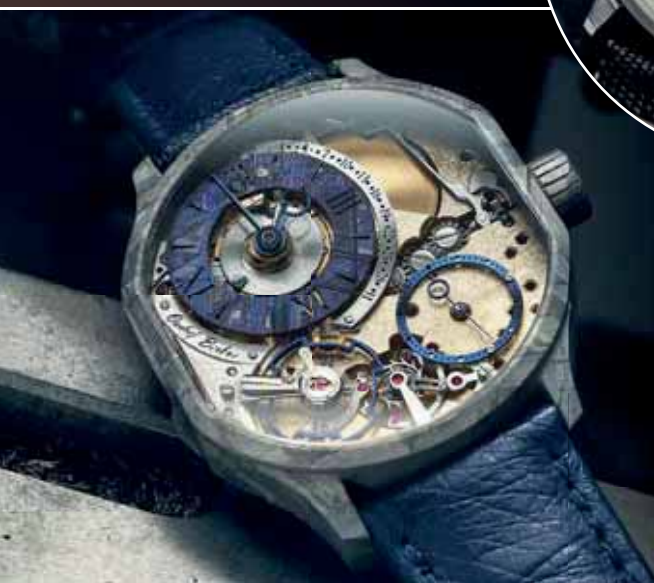
VYROBÍM, CO MĚ ZROVNA NAPADNE

Ondra Berkus je jako Ferda mravenec, práce všeho druhu. Nejsou mu cizí rozličné materiály, jakými jsou damascénská ocel, titan nebo meteorit. Dokáže pouzdro hodinek vyrobit třeba japonskou technikou mokume-game, při níž se různé barevné kovy zahřívají na specifickou teplotu, aby se spojily, načež se kus kovu zkroutí a otočí, aby se vytvořila struktura napodobující dřevo. Na důkaz mi Ondra podává kus slitiny mědi a stříbra (mokume) a já zírám,

HODINKY P01

(vlevo) mají pouzdro z meteoritu, a retrogradní datumovku. Hodinky Minion (vpravo) ve verzi s tourbillonem v titanové kleci.

**NŮŽ Z MOZAIKOVÉ
DAMASCÉNSKÉ
OCELI**, ocelová čepel,
bolstery leptané
a barvené, mamutí
stolička

**KONĚ CHOVÁJÍ
V RODINĚ ONDŘEJE
BERKUSE JIŽ
DVAADVACET LET.**

**ODKRYTÝ
POHLED NA KALIBR
HODINEK
MOONPHASE**

protože vidět kus neopracovaného materiálu a nechat pracovat svou fantazii je pro mě něco úžasného. Nicméně nakonec skončíme u oblíbeného materiálu, u titanu. „Titan mám rád, protože se s ním dá skvěle pracovat,“ poznamenává Ondra. „Je poddajný, jdou na něm udělat zajímavé barvičky. Je to dobrý základ, od kterého se dá odpíchnout.“

V souvislosti s používanými materiály se rovnou ptám na dodavatele součástek. Ondra se chvíli zamyslí a řekne, že nemá problém vyrobit si takřka vše sám, a znovu poukazuje na knihu Watchmaking. „Víš, znám lidi, co si doma vyrobí i vlastní kameny, protože jsou to magoři. Já to mám tak, že na skla, kameny, vlásky a do většiny hodinek i na soukolí mám externí dodavatele, byť bych zvládl celé soukolí vyrobit tady v dílně a zbytek bych se mohl pokusit naučit. Musíš si ale uvědomit, že fakt, že se se všemi součástkami nepiplám já, rozhodně představuje benefit pro zákazníka. Výsledek je prostě citelně levnější. Upřímně jsem se ještě nesetkal s tím, že by po mně někdo chtěl vyrobit třeba soukolí, a přitom by věděl, že se mu hodinky kvůli takovému

požadavku značně prodraží. Všechny sériové vyráběné díly mají katalogové číslo, což znamená, že jdou jednoduše dohledat, takže jsou hodinky rázem lépe servisovatelné. Win-win situace pro zákazníka! Spousta hodinářů se chlubí, jak si vyrobili to nebo ono, ale jen do chvíle, než se v těch hodinkách někdo začne hrabat. Já s tím nemám problém. Nejsem dokonalý a nikdy jsem o sobě netvrdil, že bych byl.“

NAJDI SI MĚ

Ondra na reklamu kašle, má „jen“ Instagram. Věří, a já se mu v tomhle ohledu nedivím, že si ho zákazník najde. Kdo tedy nosí jeho hodinky? Člověk, který si prošel mainstreamovými značkami od Rolexu až po Breitling. Zákazník, který nehledá běžnou nebo limitovanou produkci, ale chce mít na svém zápětí něco jedinečného. A může to být skutečně cokoli. Od královské komplikace tourbillonu přes sonnerie au passage (odbíjení v celou hodinu) až po hypnotizující blbůstku s odkazem na legendární animovaný seriál Futurama.

PŘI PRÁCI U KONÍ
mladý tvůrce často
dostane nápad na nové
hodinky.

RYCHLOVKA JIRKY M. S ONDROU BERKUSEM:

Co jsi studoval?

„Jsem nedostudovaný právník z Olomouce.“

Odkud čerpáš inspiraci?

„Jsem u koní, čistím stáj, kydám hnůj a napadnou mě hodinky. Lidi, nesmíte to myšlení tak přeceňovat.“

Oblíbený hodinář, který tě inspiruje?

„Roger Smith a určitě Greubel Forsey. Pak mi také hodně pomáhají mí kolegové a kamarádi jako právě Philippe Narbel nebo třeba Martin Brož. Ti jsou úplně boží.“

Oblíbený film?

„RRRrrrr!!!“

Oblíbená kniha?

„Watchmaking od George Danielse, Goldfinger a vůbec všechny bondovky v papíru.“

Jakou hudbu posloucháš a posloucháš ji při práci?

„Poslouchám hudbu pořád a u všeho. Hlavně hip-hop – jak ten old schoolový, tak i novější. Dále pak drum and bass, electro, Skrillexe...“

Měli jste někdy nějakého hodináře v rodině?

„Jsem jediný, možná i poslední. A pořád si o sobě nemyslím, že jsem hodinář.“

„TEĎ,
PO DVANÁCTI
LETECH, CO
DĚLÁM HODINKY,
MOJE PODNIKÁNÍ
NAJEDNOU ÚPLNĚ
VYBUCHLO,
PROTOŽE O MĚ
ZAČAL BÝT
ŠÍLENÝ ZÁJEM
A JE KOLEM
MĚ NAJEDNOU
OBROVSKÝ
HYPE. ALE JÁ
MÁM POCIT, ŽE
JSEM POŘÁD
NA ZAČÁTKU
CESTY.“

**DÝKA
Z DAMASCÉNSKÉ
OCELI**, tepelně
barvená ocelová rukojeť
s ozubenými kolečky,
čepel s drážkou

„Můj rozpočet na propagaci je nula. Jsem socka. Nemůžu si dovolit ani nosit vlastní hodinky, protože velkou část z peněz, které vydělám, dám zpátky do výroby. A vlastně pořád něco dělám, ať už v dílně, nebo venku u koní, takže by to stejně nešlo. Nemám vlastně ani důvod, proč nosit hodinky. A když už jdu do společnosti, vezmu si nějaký svůj prototyp. Proč? Protože jsem vybookovaný na několik životů dopředu, takže doma hotové hodinky v podstatě ani nemám. Způsob, jak ten svůj ne/marketing dělám, evidentně nějak funguje. A stačí mi jen strůjce mého úspěšného podnikání – Instagram. A taky komunikace napřímo s mými zákazníky. A navíc, řekněme si to zcela upřímně: Reklamy jsou povětšinou jen marketingové kecy, který lidem chudým i bohatým jen tahají peníze z kapes.“

KDO SI POČKÁ, TEN SE DOČKÁ. ANEBO NE?

Čekatelů na Berkusovy hodinky je mnoho. Ondra se dle svých slov dostal do bodu, kdy má o práci postaráno do konce života. Existuje tak vůbec nějaká možnost, jak získat hodinky přímo od něj? „Jednou jsem se snažil udělat jakoby sériovou výrobu, desatero hodinek tak do 7 000 EUR. Vymyslel jsem je, načrtl, hodil na Instagram a jen se po nich zaprášilo. Ale největší fail byl, že jsem počítal s deseti lidmi. Protože jsem blbec, tak jsem si ty hodinky neočísloval. Z deseti lidí se tak rázem stalo jedenáct.“

Ale jak Ondra jedním dechem dodává, vždy v lednu začíná práci na pár nových projektech. „Začnu s nástrojařením, potom se uvedou hodinky do funkčního stavu a pak se finišují. Hrozně rád projekt, který daný rok začnu, také dokončím.“ Neubráním se a spontánně Ondrovi říkám, že je takový český Dufour, ten už totiž také žádné hodinky nevyrobí.

Ondra mě jen sjede pohledem a říká: „Myslíš toho Dufoura? Tak ten na rozdíl ode mě hodinky umí vyrábět.“ Nicméně po chvíli přemlouvání se přece jen nechá ukecat a začne si pohrávat s myšlenkou, že budoucnost se přece nedá tak úplně předvídat. Takže to třeba nakonec s těmi dalšími hodinkami dopadne. Kdoví.

DALŠÍ ŠTACE: LOUIS VUITTON

Nezávislí hodináři z celého světa spolu v přátelském duchu zápolí o grant ve výši 150 000 eur. A mezi nimi jediný Čech, který se díky porotě složené z novinářů, hodinářů a lidí z řad módního průmyslu, ocitl v semifinále. Ondřej Berkus do boje vytáhl se svými hodinkami Black Hole Tourbillon. V jejich středu se nachází úžasné, zdánlivě levitující turbo. A jak dodává Ondra, ten kus, díra do Thanosovy říše, jak jej sám nazval, je ta nejhustší věc, jakou kdy vyrobil. Je esencí

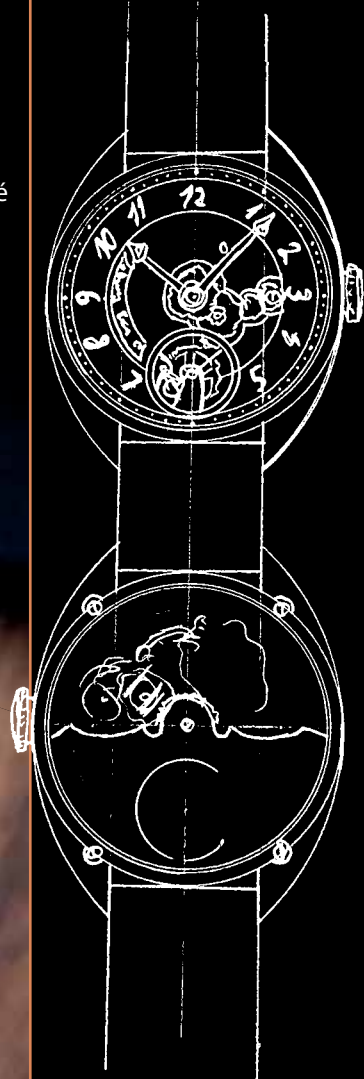
jeho vlastní fantazie, kterou neovlivnil žádný zákazník. „My hodináři máme obrovské ego, jinak bychom přece nevyrobili hodinky ručně. Jde o soutěž, která mi může reálně ukázat, jak na tom skutečně jsem. Popravdě mě ani nenapadlo, že se dostanu takhle daleko. Už teď funguje jako obrovské promo mé osoby. A když nic jiného, představuje také obrovskou zkušenost, mimo jiné spojenou s romantickým výletem do Paříže s mou ženou.“ Budu Ondrovi držet pěsti. Vítěze bychom měli znát už příští rok v lednu. ■

FUTURAMA

v titanovém pouzdře, číselník s rytinami postav ze seriálu Futurama, modřená titanová setrvačka, ručky. Sonnerie au passage.

Automatic

„V HODINKÁCH JSOU MRAKY PENĚZ. LIDÉ MI JE STRKAJÍ POD NOS, JEN ABY SE DOSTALI VÝŠ NA MÉM SEZNAMU. MOU NEJVĚTŠÍ VÝZVOU JE SE NENECHAT TĚMI PENĚŽI ZLÁKAT. CHCI ZŮSTAT SVŮJ.“